

DE ONDERWIJSVISITATIE VERKORTE PROCEDURE **Secundair onderwijs**

De professionele bacheloropleiding in het onderwijs: secundair onderwijs
aan de Artesis Plantijn Hogeschool

www.vluhr.be Brussel - april 2018

vluhr

**DE ONDERWIJSVISITATIE - VERKORTE PROCEDURE
SECUNDAIR ONDERWIJS - ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL**

Ravensteingalerij 27
1000 Brussel
T +32 (0)2 792 55 00
F +32(0)2 211 41 99

Het rapport is elektronisch beschikbaar op www.vluhr.be/kwaliteitszorg

Wettelijk depot: D/2018/12.784/8

DEEL I ALGEMEEN DEEL	5
De onderwijsvisitatie – verkorte procedure	
Secundair onderwijs – Artesis Plantijn Hogeschool	7
DEEL II OPLEIDINGSRAPPORT	13
BIJLAGEN	19
Bijlage 1 Personalia van de leden van de visitatiecommissie	20
Bijlage 2 Bezoekschema	22

DEEL 1

Algemeen deel

DE ONDERWIJSVISITATIE VERKORTE PROCEDURE

Secundair onderwijs

1 Inleiding

In het najaar 2015 heeft de visitatiecommissie Secundair onderwijs in opdracht van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) de professionele opleidingen in het onderwijs: secundair onderwijs gevisiteerd. Dit initiatief kaderde in de werkzaamheden van VLUHR op het vlak van de externe kwaliteitszorg.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de visitatiecommissie werden vastgelegd in het visitatierapport "Secundair onderwijs", dat werd gepubliceerd op 13 maart 2015.

De betrokken opleidingen hebben vervolgens een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). De professioneel gerichte bacheloropleiding in het onderwijs: secundair onderwijs aan de Artesis Plantijn Hogeschool kreeg van de NVAO een accreditatie met beperkte geldigheidsduur. De accreditatie werd toegekend voor een periode van 3 jaar, met name tot 30 september 2018.

2 Verkorte procedure

De decreetgever voorziet dat de accreditatie van een opleiding met een beperkte geldigheidsduur plaatsvindt via een verkorte procedure. Een nieuwe externe beoordeling (m.i.v. een gepubliceerd rapport) moet worden uitgevoerd. Op basis daarvan neemt de NVAO een besluit dat zij publiceert in een accreditatierapport.

Onderhavig rapport bevat de resultaten van de externe beoordeling van de professioneel gerichte bacheloropleiding in het onderwijs: secundair onderwijs van de Artesis Plantijn Hogeschool. De beoordeling werd uitgevoerd door een visitatiecommissie, samengesteld uit onafhankelijke experts (cfr. infra) en gecoördineerd door de VLUHR. De beoordeling van de opleiding heeft, zoals decretaal bepaald, alleen betrekking op die generieke kwaliteitswaarborg die als onvoldoende werd beoordeeld, in casu generieke kwaliteitswaarborg 2, de onderwijsleeromgeving.

3 De visitatiecommissie

3.1 Samenstelling

De visitatiecommissie die deze 'verkorte' visitatie uitvoerde, bestond uit drie leden uit de oorspronkelijke visitatiecommissie en een nieuw student-lid. De commissie voor de verkorte procedure werd op 15 september 2017 door de VLUHR ingesteld, na positief advies van de NVAO, d.d. 26 juni 2017.

De commissie was als volgt samengesteld:

- **Luc Van Riet** (voorzitter), coördinerend directeur van de netoverschrijdende scholengemeenschap Noordwest-Brabant
- **René Vanotterdijk**, ere-coördinerend inspecteur van de Vlaamse Gemeenschap
- **Mieke Lunenberg**, consultant en onderzoeker, als gast verbonden aan de Vrije Universiteit, Amsterdam
- **Jarno Willems**, alumnus secundair onderwijs, Odisee en masterstudent taal- en letterkunde Duits, Universiteit Antwerpen

Andreas Smets, stafmedewerker Kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR, trad op als projectbegeleider en secretaris.

Voor korte curricula vitae van de commissieleden wordt verwezen naar bijlage 1.

4 Werkwijze

Ter voorbereiding van de verkorte visitatie heeft de betrokken opleiding een zelfevaluatie-rapport opgesteld waarin de opnieuw te beoordelen generieke kwaliteitswaarborg werd besproken. Het zelfevaluatie-rapport werd op 11 oktober 2017 aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR overgemaakt, die het op haar beurt aan de commissieleden bezorgde. De visitatiecommissie kreeg aldus de gelegenheid deze informatie zorgvuldig te bestuderen en het bezoek grondig voor te bereiden.

Het bezoek van de visitatiecommissie vond plaats op 7 december 2017 met een voorbereidend overleg op 6 december. Tijdens het bezoek heeft de visitatiecommissie gesprekken gevoerd met de opleidingsverantwoordelijken, de lectoren, de studenten, de stagementoren, de alumni en het werkveld. Het bezoekschema is toegevoegd als bijlage 2.

Als laatste stap in het proces heeft de commissie, conform het visitatieprotocol "Handleiding voor de externe kwaliteitszorg in het Vlaamse hoger onderwijs, Brussel, augustus 2015", haar bevindingen en conclusies omtrent de te beoordelen generieke kwaliteitswaarborg in voorliggend rapport vastgelegd. De opleiding werd hierbij in de gelegenheid gesteld om op het concept van het rapport te reageren.

DEEL 2

Opleidingsrapport

ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL

Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs

INLEIDING

De opleiding wordt ingericht binnen het Departement Onderwijs en Training van de Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen. Het programma van de opleiding telt 180 studiepunten en loopt over zes semesters.

GENERIEKE KWALITEITSWAARBORG 2 - ONDERWIJSLEEROMGEVING

De commissie beoordeelt de onderwijsleeromgeving van de bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs als voldoende.

Beoordeling 2015

In het visitatierapport secundair onderwijs uit 2015 kende de commissie de opleiding een onvoldoende toe voor de generieke kwaliteitswaarborg 2 'Onderwijsleeromgeving'.

De opleiding had ten tijden van het eerste visitatiebezoek een fusie achter de rug. De aanzetten oogden positief, maar waren te pril en te beperkt om de commissie te overtuigen. De visitatiecommissie zag problemen op domeinen die elementair zijn voor het onderwijsproces van de opleiding. Zo was het kwaliteitszorgsysteem onvoldoende geïmplementeerd in de opleiding en liep de communicatie naar verschillende actoren onvoldoende vlot. Daarnaast zag de commissie in de uitdovende trajecten een aantal problemen m.b.t. de onderlinge afstemming tussen vakken en was ze bezorgd dat dit zich verder zette in het nieuwe programma. Dit leidde tot onduidelijkheid bij de studenten en hypothekeerde de gelijkgerichtheid tussen vakken. De door de commissie bezochte voorzieningen waren verouderd. De bachelorproef toonde onvoldoende diepgang en er werd te weinig gebruik gemaakt van theoretische kaders.

Beoordeling hervisitatie

Sinds de fusie van de opleidingen secundair onderwijs van Artesis en Plantijn in 2013 is er veel veranderd. Uit het zelfevaluatie rapport en de gesprekken blijkt dat de opleiding inmiddels een duidelijke, goed functionerende organisatiestructuur heeft, mede dankzij een doelgericht, motiverend en sterk management. Van de opportuniteit en de noodzakelijkheid van de fusie is gebruik gemaakt om twee sterk uiteenlopende onderwijspraktijken te versmelten tot één onder-

wijscultuur. De rode draad doorheen de gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken, de lectoren en de beleidsmedewerkers was het **'samen vormgeven'** van de nieuwe opleiding. Hierbij is vertrokken van een integrale aanpak en een sterke visie, met een duidelijke strategie en voorzien van concrete actieplannen¹. De commissie stelde vast dat er hard gewerkt is aan de teamvorming. Dit heeft geleid tot een cultuuromslag binnen de opleiding. De **teamvorming** draagt bij tot meer gelijkgerichtheid bij de lectoren, die wordt bewaakt via frequent ingeroosterde overlegmomenten, zoals het clusteroverleg, en duidelijke ECTS-fiches. De personeelsleden geven aan blij te zijn met de intussen ervaren stabiliteit in de organisatie. De teamvorming uit zich tevens in de omslag van een individuele naar meer teamgerichte professionalisering, waarbij er wordt ingezet op interne en externe expertisedeling. Er wordt verder werk gemaakt van de startbegeleiding van nieuwkomers, maar dat zou nog meer structureel verankerd kunnen worden. Een geslaagd idee is ook dat er zowel voor de begeleiding van lectoren, mentoren, studenten als leerlingen in de praktijkstages gebruik gemaakt wordt van hetzelfde coachingsmodel (GRROW).² De commissie denkt wel dat het goed zou zijn dat de opleiding en de lectoren nog meer aansluiting zoeken bij de recente Vlaamse ontwikkelingen op het vlak van de opleiding voor lerarenopleiders.

Het samen vormgeven van de opleiding uit zich eveneens in de **sterke betrokkenheid van de andere stakeholders**. De studenten, alumni en het werkveld worden allen op systematische en structurele wijze betrokken. De rol van de studentenvertegenwoordigers is een uiterst belangrijke factor in de uitbouw van de opleiding, zo kon de commissie vaststellen. De commissie ziet dat de opleiding veel stappen heeft gezet om het contact en de samenwerking met de alumni en het werkveld te verstevigen. Toch kan er nog verder worden gezocht naar mogelijkheden om die samenwerking met het werkveld te verstevigen. Zo is de opleiding voor de mentoren een goed initiatief, maar kan de participatie intenser. De commissie denkt dat er nog kan worden gezocht naar meer win-winsituaties voor de opleiding en het werkveld.

De opleiding kreeg vorm via een **gezamenlijk didactisch concept en competentiemodel**. Het onderwijs dat de opleiding nastreeft is 'verbindend', 'betekenisvol', 'op maat' en 'avontuurlijk'. De **vier leerlijnen** ('praktijk en persoonlijke groei', 'prof-i-leren', 'kader' en 'kern') en de **drie competentiedomeinen** ('leerbevordering', 'zelfontwikkeling' en 'interactie') zijn verder uitgewerkt over de zes semesters. Kennis, inzicht en attitudes worden van meet af aan geïntegreerd in het programma. De commissie stelt vast dat er hard is gewerkt aan de concrete uitwerking van de verschillende leerlijnen. De principes uit het didactisch concept in combinatie met de leerlijnen en de competentiedomeinen zorgen voor sterk onderwijs, zo meent de commissie.

De leerlijn **'praktijk en persoonlijke groei'** neemt een belangrijke plaats in het opleidingsprogramma. Centraal in deze leerlijn staat de integratie van wat in de opleidingsonderdelen van andere leerlijnen geleerd wordt. In de leerlijn 'praktijk en persoonlijke groei' werden de gesignaleerde knelpunten uit de vorige visitatie in overleg met het werkveld en de studenten geanalyseerd en aangepakt. Dat heeft geresulteerd in een geleidelijke opbouw van de praktijk: startend met intern georganiseerde oefeningen in authentieke contexten in het eerste jaar tot een volwaardige stage in het derde jaar. Hoewel de authentieke contexten nog verder versterkt kunnen worden om zo rijk mogelijke leeromgevingen aan te bieden, ziet de commissie veel punten van verbetering. Het leraarassistentschap, de wisselwerking on-the-job en off-the-job, de langere eindstages en een versterkte samenwerking tussen de opleiding en de stagescholen zijn elementen van vernieuwing die de commissie waardeert. Gesprekken met studenten, stagebegeleiders en mentoren tonen dat de organisatie van de stage, inclusief de afstemming tussen lectoren onderling, en tussen lectoren en mentoren is verbeterd. De gezamenlijke beoordeling van de praktijk door mentor en lector wordt goed bevonden, al geven de mentoren het signaal van zorg voor de haalbaarheid van al te lange invullijsten. Het feit dat er niet voor alle

1 De opleiding profileert zich als "ambitueus, passioneel, echt, respectvol en open", met een specifieke focus op de grootstedelijke context en superdiversiteit. De commissie heeft grote waardering voor het afgelegde traject om tot deze missie en visie te komen. De inbreng van externe expertise en de samenwerking met alle stakeholders acht ze positief. De commissie vindt de missie en visie zeer kwaliteitsvol. Uit de gesprekken bleek ook dat de missie en visie goed doordacht en gedragen zijn. De commissie meent wel dat de opleiding nog meer zou kunnen refereren naar de literatuur waarop ze haar missie en visie heeft gestoeld om zo de onderbouwing ervan voor docenten en studenten expliciet te maken.

2 Jef Clement, *Inspirerend coachen*, Leuven, 2008 (Goal, reality, resource, options, will).

studenten – hoewel eerder uitzonderlijk – een geschikte stageplaats kan gevonden worden, blijft eveneens een punt van zorg, maar de commissie vindt het goed dat de opleiding steeds zoekt naar passende oplossingen.

In de leerlijn **Kern** verwerft de student voor de twee gekozen onderwijsvakken een stevige vakinhoudelijke en vakdidactische kennisbasis. Zo ontwikkelt de student zich tot een professional die vakinhoudelijk en vakdidactisch sterk in zijn schoenen staat. De commissie vernam dat het een moeilijke (maar niet onbelangrijke) opdracht blijft om het juiste evenwicht te vinden tussen de pedagogisch-didactische en de vakinhoudelijke opleiding van de kandidaat-leraar. De uitwerking van de toegepaste didactieken sluiten goed aan bij de noden van de respectievelijke vakgebieden, maar de aandacht voor vakkennis komt steeds meer onder druk te staan. Misschien komt in de toekomst ook het zeer grote aantal keuze- en combinatiemogelijkheden van vakken onder druk, maar dat lijkt nu nog geen probleem te vormen. Terwijl de leerlijn 'kern' focust op de inhoudelijke en didactische competenties, biedt de leerlijn '**kader**' psycho-pedagogische kaders aan die de student ondersteunen in zijn klas- en schoolpraktijk. De leerlijn '**prof-i-leren**' werd ontwikkeld om ruimte te maken voor talentgericht onderwijs waarbij de student zich kan profileren. Deze leerlijn richt zich dan ook op de competentiedomeinen rond zelfontwikkeling en interactie. De leerlijn is opgebouwd uit vier thematische subleerlijnen: 'taal', 'digitale didactiek', '(wereld)burgerschap' en 'onderzoek'.

Met de **bachelorproef** toont de student aan dat hij voldoet aan het competentieprofiel. De bachelorproef bestaat uit de eindstage, een groeiportfolio en een afstudeerproject. De toetsing gebeurt op geïntegreerde wijze. De bachelorproeven die de commissie heeft ingezien zijn van een goede kwaliteit. Over het opzet van de eindstage is de commissie, zoals hierboven reeds beschreven, tevreden. De kwaliteit van het groeiportfolio en het afstudeerproject is goed. De reflectieve en onderzoeksvaardigheden die de studenten hierin aantonen zijn duidelijk verbeterd ten aanzien van de vorige visitatie. Meer aandacht hiervoor in het programma en expliciete professionalisering van de lectoren op dit vlak hebben hier duidelijk toe bijgedragen.

Sinds de vorige visitatie werd ingezet op het sterker activeren van studenten en het werken in authentieke contexten. Hiervoor wordt ingezet op het gebruik van **activerende werkvormen in kleine groepen**. Daarnaast onderzoekt de opleiding sinds academiejaar 2017-2018 ook de piste van het werkplekleren en werkt ze tot slot verkorte trajecten op maat uit voor studenten die reeds onderwijsbevoegdheid hebben en deze wensen uit te breiden. De opleiding zet verder in op **geïntegreerde opdrachten**. In deze opdrachten leren de studenten de geïntegreerde competenties te beheersen waardoor ze zich beter gewapend voelen tegen de uitdagingen die het lesgeven in een stedelijke context met zich meebrengt. Deze geïntegreerde aanpak uit zich vooral in het portfolio waarin elke student zijn persoonlijke groei zowel in de hoogte (verticaal doorheen de zes semesters) als in de breedte (brede vorming binnen authentieke en gevarieerde leercontexten) moet bijhouden. In het portfolio moeten de studenten eveneens hun taalvaardigheid laten zien, zowel schriftelijk als mondeling. Dat het geïntegreerd werken niet alleen van de studenten wordt verwacht, maar ook van de lectoren, vindt de commissie een meerwaarde. Dit bleek ook uit de gesprekken met het werkveld en de studenten als zij het – in vergelijking met vroeger voortdurend hadden over de meer geïntegreerde samenhang binnen de vakken en de toegepaste didactiek, en vooral over het opvolgen en beoordelen van werkstukken door meerdere lectoren. De verschillende invalshoeken van waaruit zij gevolgd worden, zien de studenten en alumni als een belangrijke meerwaarde waarin AP zich onderscheidt ten aanzien van andere hogescholen.

Een speerpunt van de opleiding is **diversiteit**. De opleiding zet het functioneren in een multiculturele en interculturele beroepscontext in een grootstedelijke context centraal. De commissie meent dat de opleiding hierin slaagt. Behalve in het programma is de diversiteit ook

zichtbaar in de studentenpopulatie, maar (nog) niet bij het lectorenteam. Daarnaast signaleert de opleiding een nog groter geworden diversiteit in de vooropleiding van de instromers. De intussen opgestarte instaptoetsen (taaltest, LEMO-test³ en vakinhoudelijke testen) dragen er enerzijds toe bij dat de opleiding vat krijgt op de voorkennis van de instromende studenten. Anderzijds leiden de resultaten van de instaptoetsen tot verheldering van de mogelijkheden en/of de noodzakelijke inhaalbewegingen bij de studenten. Het zou echter goed zijn als de vakinhoudelijke instaptoetsen regelmatig worden herbekeken en geëvalueerd vanuit enerzijds hun functie in het leerproces van de student en anderzijds in functie van een betere afstemming op de eindtermen van het secundair onderwijs en van de te bereiken doelen van het onderwijsniveau van de lerarenopleiding. Een ander punt van aandacht blijft wel dat er een groep instromende studenten is voor wie het nog niet altijd even makkelijk is om in het eerste semester hun weg te vinden.

De voorlichting en begeleiding van de studenten is goed georganiseerd. Vooral de **flexibiliteit en de zorgende ondersteuning** wordt door vele gesprekpartners aangegeven als typisch voor de opleiding. De termen “echtheid, menselijkheid en toegankelijkheid” kwamen dikwijls naar voor in de gesprekken. Dit alles was niet mogelijk zonder de nodige overleg- en communicatieplatformen en begeleidings- en remediëringinitiatieven. De opleiding slaagt er in om deze op het eerste zicht toch vrij complexe structuur van dienstverlening en communicatie in twee richtingen te laten functioneren zowel verticaal als horizontaal en dit tot ieders genoegdoening. De commissie heeft kunnen vaststellen dat de noodzakelijke boodschappen over het algemeen op de juiste plaats vertrekken en aankomen. In de ondersteuning en begeleiding denkt de opleiding ook aan de studenten die niet het modeltraject volgen. Meer nog, de commissie heeft kunnen vaststellen dat er echt sprake is van een aanpak op maat van de student.

Ook op het vlak van **internationalisering** werd grote vooruitgang geboekt. Binnen de leerlijn ‘prof-i-leren’ volgen de studenten het internationaal inleefproject. In dit opleidingsonderdeel participeren de studenten in een buitenlandse onderwijscontext. Studenten schrijven in op projecten die door de lectoren worden voorgesteld. De ingediende voorstellen van de lectoren worden beoordeeld aan de hand van een nieuw kwaliteitskader. Het valt de commissie ten positieve op dat alle aangeboden initiatieven een vanuit de lerarenopleiding betekenisvolle onderwijscontext bevatten. Daarnaast is er aandacht voor langdurende uitgaande mobiliteit in de context van Erasmus en IOKOS (internationale onderwijsprojecten in het kader van ontwikkelingssamenwerking) en heeft de opleiding de ambitie om kortlopende uitgaande mobiliteit voor minimaal 10 ECTS te verankeren in het curriculum. Ook lectorenmobiliteit wordt door de opleiding duidelijk als doel naar voor geschoven en de opleiding lijkt hierin te slagen.

De **materiele voorzieningen op de campus zijn nagelnieuw** en vormen een belangrijke katalysator om een samenhangende onderwijsleeromgeving te maken. De opleiding beschikt over voldoende en zeer goed uitgeruste vaklokalen.

Concluderend meent de visitatiecommissie dat de opleiding een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving heeft uitgebouwd. De commissie is positief over de cultuuromslag die er binnen de opleiding heeft plaatsgevonden. De versterking van de teamvorming, de uitgebouwde professionalisering en de gelijkgerichtheid omtrent onder andere de bachelorproef en de stage bewijzen dit. Het programma is zeer aantrekkelijk en kent een goede mix tussen vakkennis en didactiek. Daarnaast is de accommodatie en studiebegeleiding goed op orde. De commissie heeft nog enkele suggesties ter verbetering gedaan maar deze wegen niet op ten opzichte van de positieve vaststellingen. De commissie besluit dat de kwaliteit wordt geborgd en kent dan ook de score voldoende toe aan generieke kwaliteitswaarborg 2 ‘onderwijsleeromgeving’.

---

3 Leerstijl en Motivatietesten

INTEGRAAL EINDOORDEEL VAN DE COMMISSIE

Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau (2015)	V
Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsleeromgeving (2018)	V ⁴
Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerd eindniveau (2015)	V

Gegeven de bovenstaande positieve score die bij de herbeoordeling aan generieke kwaliteitswaarborg 2 werd toegekend, en overwegende de positieve scores die in het visitatierapport uit 2015 werden toegekend, is het eindoordeel van de bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs van de Artesis Plantijn Hogeschool, conform de beslisregels, voldoende.

---

⁴ De generieke kwaliteitswaarborg wordt beoordeeld op een tweepuntenschaal onvoldoende/voldoende.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Personalia van de leden van de visitatiecommissie

Luc Van Riet

Luc Van Riet studeerde af als licentiaat G.H.S.O. Godsdienstwetenschappen aan de Katholieke Universiteit Leuven. In 1980–1981 werkte hij als leraar secundair onderwijs. Vervolgens was hij van 1981 tot 1992 werkzaam als lector Pedagogisch Hoger Onderwijs. Vanaf 1987 combineerde hij deze job met de deeltijdse functie afdelingshoofd en stagecoördinator. In 1992 ging hij aan de slag als directeur secundair onderwijs tot 2002. Sinds 1999 trad hij ook in dienst als coördinerend directeur van de netoverschrijdende scholengemeenschap Noordwest-Brabant. Vanaf 2011 tot juni 2014 beoefende hij deze functie halftijds en was hij halftijds aan de slag als nascholer bij de Dienst Nascholing en Internationalisering van het VSKO. Daarnaast is hij lid, voorzitter of begeleider van verschillende werken stuurgroepen in het kader van de permanente opleiding van directeurs secundair onderwijs (Centrum voor Andragogiek-Universiteit Antwerpen).

René Vanotterdijk

René Vanotterdijk is in 1976 aan de KU Leuven afgestudeerd als licentiaat (master) in de exacte wetenschappen, specialiteit astrofysica. Hij heeft vervolgens les gegeven als leraar wiskunde en informatica van 1976 tot 1993. Daarna ging hij in dienst bij de toenmalige DVO (Dienst voor onderwijsontwikkeling) en was daar o.m. verantwoordelijk voor het schrijven van de eindtermen wiskunde en milieu-educatie. In 1998 trad hij in dienst bij de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap als inspecteur economie en wiskunde. Vanaf 2000 oefende hij hier de functie van coördinerend inspecteur uit. Tot 2005 was hij verantwoordelijk voor de onderwijsvormen TSO-BSO en Buitengewoon onderwijs. Vanaf 2005 richtte hij de cel “onderzoek en ontwikkeling” op binnen de inspectie en hij bleef hiervoor verantwoordelijk tot zijn opruststelling in september 2013.

Mieke Lunenberg

Mieke Lunenberg is consultant en ondersteuner van lerarenopleiders. Zij verzorgt o.a. lezingen en workshops over dit thema, en begeleidt lerarenopleiders bij het doen van onderzoek naar hun eigen praktijk. Mieke Lunenberg is tevens auteur van tal van publicaties over het beroep en de professionele ontwikkeling van lerarenopleiders. Zij is een founding member van het International Forum for Teacher Educator Development (InFo-TED) en lid van de editorial boards van *Studying Teacher Education* en van *Sense Professional Series*. Mieke Lunenberg was voorzitter en lid van diverse visitatiecommissies.

Jarno Willems

Jarno Willems is oud-student van de lerarenopleiding secundair onderwijs Duits-aardrijkskunde aan Odisee (Sint-Niklaas) en momenteel masterstudent Taal- en Letterkunde Duits aan de Universiteit Antwerpen. Hij is studentenvertegenwoordiger van diezelfde masteropleiding.

BIJLAGE 2

Bezoekschema

6 december 2017

16:30–18:30	intern overleg
18:30–19:00	rondleiding infrastructuur
19:00	avondmaal commissie

7 december 2017

09:00–09:30	intern overleg
09:30–10:30	opleidingsverantwoordelijken
10:30–10:45	intern overleg
10:45–11:45	studenten, inclusief afgestudeerden
11:45–12:45	middagmaal + inkijken documenten
12:45–13:45	lectoren en onderwijsondersteuners
13:45–14:15	intern overleg
14:15–15:00	werkveld
15:00–16:00	spreekuur + intern overleg
16:00–16:30	opleidingsverantwoordelijken
16:30–17:30	afsluitend beraad
17:30	mondelijke rapportering